

Rued Langgaard: *Rosengardsspil* (BVN 153)

Kritisk førsteudgave ved Bendt Viinholt Nielsen

Revisionsberetning

Kilde

Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 66,1. Blækrenskrift; tilføjelser og rettelser med blæk og blyant.

Overskrifttitel: *Rosengardsspil*. (II)

Dateret og signeret til slut: 7 August 1918. / (*Kerteminde*) / *Komp Juni 1918* / R.L

11 blade, 25 x 34,5 cm; 22 beskrevne sider, upagineret. Mærker efter hæftning og tegn på beskæring viser, at manuskriptet tidligere har været indbundet.

Papirtype: 16 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indhold: I / *Interiör*. s. [1]-[7]
II / "*Mozart*" (udstregt, tidligere titel: "*Rococco*") s. [8]-[11]
III. / *Draabefald* s. [12]-[15]
IV / *Rococco*. s. [16]-[21]

Manuskriptets oprindelig blanke bagside (s. [22]) er udfyldt med en ubetegnet skitse, som fortsætter s. [21], hvor slutdateringen 30-3 26. findes. Det drejer sig om en skitse til orgelkompositionen Præludium over "Jeg vil din Pris udsjunge" (BVN 194).

Note. Manuskriptet er præget af skitseagtige rettelser, overstregninger og tilføjelser foretaget af komponisten med blyant og blæk. De fleste tilføjelser hidrører fra sekundær anvendelse af 1. og 4. sats, der i omarbejdet og transponeret form blev genanvendt i 1931 som 1. og 3. sats af Strygekvartet nr. 4 (BVN 215). Visse af blyanttilføjelserne er imidlertid af tidligere dato. Det gælder bl.a. nogle notater, som tyder på, at Langgaard på et tidspunkt i 1920'erne har haft i tankerne at revidere eller renskrive hele kvartetten. Samtidig har han over de enkelte satser tilføjet forslag til nye satstitler: *Mødet - Spadsereturene - Afskeden - Mindet*. Endelig er renskriften et par steder kompletteret med blå og rød farvestift, sandsynligvis enten af musikerne (under indstuderingen af værket forud for opførelsen i 1918) eller af den nodeskriver, som udskrev de nu forsvundne stemmer til uropførelsen.

Redaktionsgrundlag

Udgaven er baseret på den eneste foreliggende kilde til værket, det oven for beskrevne partitur. Udgaven præsenterer værket i dets 1918-form, svarende til kildens oprindelige, blækskrevne tekst. De få rettelser og tilføjelser, som Langgaard har foretaget under renskrivningen eller kort derefter, er betragtet som hørende til denne fase. Tilføjelserne med farvestift er taget til følge som redaktionelle korrektioner.

Retningslinjer for udgaven

Udgiverens tilføjelser og rettelser er markeret typografisk i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg.

Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne nedenfor.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser. Mindre justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret.

Noter

Vedr. titlen: I kompositionens titel er udeladt nummerbetegnelsen (II). Dels er der i dag kun ét værk af en oprindelig række på fire strygekvartetter, som bærer titlen *Rosengardsspil*, dels har Langgaard ikke nummereret disse værker systematisk. Nærværende kvartet uropførtes således under betegnelsen *Rosengardsspil I*.

takt	stemme	kommentar
<u>Sats I</u>		
1	-	tempobetegnelsen opr. skrevet <i>Andantino semplice e con tenerezza</i> , men straks eller kort efter ændret ved overstregning og tilføjelse til <i>Poco Andantino semplice</i> ; programmet fra uropførelsen 1.12.1918 har <i>Poco andantino semplice</i>
52	vl 2	node 2: opløsningstegn tilføjet i kilden med blyant (RL?); taget redaktionelt til følge
55-57	vla	node 8: # tilføjet i kilden med blyant (RL?); taget redaktionelt til følge
	vlc	Underlagt tekst er indføjet med blyant af RL i kilden - ikke længe efter fuldførelsen af renskriften, efter skriften at dømme; der er tale om et citat af strofe 1-2 fra Goethes digt <i>Gleich und Gleich</i> ; originalteksten har dog <i>Blumenglöckchen</i>
75	vla	node 1: h rettet til c ¹ i overensstemmelse med t. 6
86	vlc	bue fra node 2 til t. 87 (node 1) udeladt (buen er i kilden overstreget af komponisten, men måske først ved revisionen af satsen 1931)
97	vl 2	node 2-3 er i kilden rettet med blæk til gis ¹ -a ¹ ; rettelsen ikke taget til følge, da den ikke anses for at høre til værkets oprindelige stadium
108-109	vl 2, vla	læsningen er forbundet med en nogen usikkerhed, idet de oprindeligt skrevne noder er vanskelige at udskille fra senere blæktilføjelser

Sats II

3-5	vl 1, vl 2	<i>sempre staccato</i> udeladt og erstattet af prikker til og med t. 5, node 1
13	vla	node 3: dis ² rettet til cis ² i analogi med t. 66
21	vl 1	node 3: stacc. udeladt i overensst. med t. 25 og i analogi med t. 74 og 78
30 (2. v.)	vl 2	node 1-2: bue udeladt (og stacc. tilføjet) i overensst. med t. 30 (1. volte)(RL har t. 27-30 rettet notationen, men glemt at rette 2. volte)
35	vlc	node 1: Fis rettet til Gis i analogi med t. 37
80-83	tutti	<i>stacc</i> udeladt og erstattet af prikker
126-127	vl 1, vl 2,	<i>sempre stacc.</i> udeladt og erstattet af prikker
	vla	
128	vl 1, vl 2	node 2: stacc. udeladt i analogi med med vla og vlc
140-143	tutti	<i>stacc</i> udeladt og erstattet af prikker.

Sats III

71	vlc	bue node 1-2 udeladt i overensstemmelse med t. 4 og 66
----	-----	--

Sats IV

1	-	tempobetegnelsen opr. skrevet <i>Moderato con grazia</i> , men er straks eller kort efter ændret ved overstregning til <i>Con poco moto</i> , hvilket igen er rettet til <i>Poco Con moto</i> ; programmet fra uropførelsen 1.12.1918 har <i>Poco con moto</i>
99	vl 1	node 2: stacc. udeladt i analogi med vl 2, vla, vlc, t. 99-104

109 vl 1 node 1: ♩ ændret til ♪ i analogi med vl 2, vla og vlc
211 vla, vlc gentaget *f* ved taktens begyndelse udeladt

BVN, rev. 8.5.2002

Nodeudgavens kolofon:

Rued Langgaard: *Rosengardsspil* (BVN 153)
© 2002 by Edition SAMFUNDET, Copenhagen.

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgiven på Edition Samfundet: Bendt Viinholt Nielsen.
Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.

Rued Langgaard Udgiven er etableret med støtte fra Carlsbergfondet.
Den her foreliggende udgivelse er støttet af Langgaard-Fonden, Augustinus Fonden og Carlsbergfondet.

Spilletid: ca. 28 minutter.